

Jaana Tervo

13.6.2025

THL/2440/4.00.00/2025

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntöne 13.5.2025, VN/2821/2024

Hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

- 1. Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi sijoitetun lapsen oikeudesta tasapainoiseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun (4 a §), aineiden ja esineiden poisottamisesta kasvatuksellisena rajaamisena (4 b §) ja päätöksenteosta aineen ja esineen poisottamisessa (4 c §). Säännökset koskevat sekä perhe- että laitoshoidtoa.*

a) Mitä vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

THL ei kannata velvollisuutta ottaa pois lapsen rahavarat, maksuvälineet ja muut vastaavat (4 b §:n 2 momentti). Vaihtoehtoisesti THL ehdottaa, että säännökseen lisätään: *Lapselle on kuitenkin jätettävä henkilökohtaiseen käyttöön lastensuojelulain 55 §:n mukaiset käyttövarat.* THL huomauttaa, että 55 §:n 3 momenttia ei ehdoteta kumottavaksi. Siinä todetaan, että lapsella on oikeus päättää itse käyttövarojensa käytöstä. Jos lapsella on käytössään runsaammin varoja, joita oltaisiin ottamassa pois, päätös saattaa liittyä myös lapsen taloudellisten asioiden edunvalvojan oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Viestinnän mahdollistavien laitteiden pois ottaminen määräämättömäksi ajaksi voi aiheuttaa ylilyöntejä. Tässäkin kohtaa tulisi painottaa lyhytaikaisuutta. On eri asia ottaa laitteet ja välineet pois kasvatuksellisesti ruokailun ajaksi tai yöksi, kuin pitää niitä hallussa viikkoja tai kuukausia (vrt. esim. apulaisoikeusasiamiehen ratkaisu 5985/2021). Laitteet ovat olennainen osa nuorten elinpiiriä ja sosiaalista kanssakäymistä, ja niiden puuttuminen voi olla sosiaalisesti leimaavaa.

b) Selkeyttäkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten välistä rajanvetoa sijaishuoltopaikan arjessa? Jos ei, miten säännöksiä tulisi muuttaa?

Ehdotetut lisäykset 4 a §:ään saattaa tuoda odotettua selkeyttä rajoitustoimenpiteiden ja kasvatuksellisen rajaamisen välillä. Ehdotetut 4 b § ja 4 c § eivät kovinkaan tarkasti eroa rajoitustoimien määrittelystä, joten esitetty sääntely voi johtaa tilanteeseen, jossa tosiasiallisia rajoitustoimia perustellaan kasvatuksellisinä käytäntöinä. Riskejä on 4 a §:n ja 4 b §:n osalta erityisesti toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa, koska perhehoitajalla ei ole välttämättä valmiuksia tunnistaa sallitun kasvatuksen ja rajoitustoimenpiteiden välistä eroa. Lisäksi perhehoidon osalta jää epäselväksi, koskevatko 4 a – c §:t vain toimeksiantosopimuksen osapuolena oleva perhehoitajaa, vai myös perhekodin toista aikuista (esim. puolisoa). Jatkossa on syytä varmistaa, että perhehoitajien valmennukseen sisältyy tietoa kasvatuksen ja rajoitustoimenpiteiden eroista.

Valvonta on vähäisempää perhehoidossa, joten lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän roolia valvonnassa tulee vahvistaa. Siten THL kannattaa 4 a §:n 2 momentin loppuun tehtyä lisäystä ja ehdottaa sijaishuollon asiakassuunnitelman tarkistamisen tiheyden lisäämistä siten, että asiakassuunnitelma olisi aina sijaishuollossa tarkistettava vähintään kuuden kuukauden välein nykyisen vuoden sijaan (LSL 30 §:n 2 mom).

Säädösmuutosten toimeenpanon tuen yhteydessä on syytä korostaa LSL 29 §:n 1 momentin mukaista velvollisuutta tavata lasta myös henkilökohtaisesti. Samassa yhteydessä on muistettava tiedon tarjoaminen lapsille itselleen.

2. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään terveydenhuoltolakiin (69 §) ja lastensuojelulakiin (16 b §) informatiivisluonteista viittausta voimassa olevaan sääntelyyn ns. hybridiyksikköjen perustamiseksi. Mitä vaikutuksia näette ehdotuksen taustalla olevan tavoitteen kannalta?

Ehdotus ei luo uutta palvelua. Perusteluosiossakin on nähty mahdollisuus, että palvelua ei edelleenkään tuoteta. Erityisesti Uudenmaan erilliskorjaus-

vaikeuttaa psykiatrian ja lastensuojelun yhteisasiakkuuksia, sillä palvelunjärjestäjiä on useita, ja erikoissairaanhoidon järjestäminen ei kuulu alueen hyvinvointialueille tai Helsingin kaupungille. Säännöksen vaikutus jäänee todennäköisesti kosmeettiseksi, mutta saattaa mahdollistaa aiheesta keskustelun.

3. *Esitykseen sisältyvät ehdotukset koskien lapsen sijoittamista kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun (49 a §), sijoitukseen sisältyvien palvelujen sisällöstä (49 b §), päätöksenteosta (49 c §), henkilöstöstä (49 d §), sijoituksen toimeenpanosta (49 e §) ja sijoituksen aikaisista erityisistä rajoituksista (71 §).*

a) *Ovatko ehdotukset sääntelyltään selkeitä ja käytännössä toteutettavissa?*

Lasten sijoittaminen suljettuun yksikköön lapsen suojelemisen perusteella on iso ja historiallisesti mittava muutos. THL painottaa tiiviin valvonnan, seurannan ja tutkimuksen tarvetta uuden palvelun osalta. Palvelun toteuttamista perusteellaan muun muassa sillä, että nykyinen erityinen huolenpito on kesoltaan liian lyhyt. Sitä ollaan kuitenkin pidentämässä, joten yksi vaihtoehto olisi pohtia porrasteisuutta ja seurata, riittääkö ehdotettu erityisen huolenpidon jakson pidentäminen turvaamaan lasten suojelun. Jos kuitenkin suljettu kuntouttava laitospalvelu toteutetaan, THL lausuu siitä seuraavaa:

Suljetun kuntouttavan palvelun suhde rikosoikeusjärjestelmään jää edelleen epäselväksi. Perusteluissa on todettu, että perusteena tulisi aina olla lapsen suojeleminen, ja silti viitataan YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommenttiin 24(2019), joka koskee rangaistuksen suorittamista. Lastensuojeluperuste on sananmukaisesti aina lapsen suojeleminen, ei rankaisua. Lisäksi on huomioitava, että vankeusrangaistus on määräaikainen, mutta tälle uudelle palvelulle sellaista ei ehdoteta.

Alaikärajan puuttuminen on ristiriidassa lapsen perusoikeuksiin vähemmän puuttuvan erityisen huolenpidon jakson kanssa; siinä jatkuisi 12 vuoden vähimmäisikä. Ilman ikärajan määrittelyä voi syntyä tilanne, että lapsi on sijoitettuna suljettuun laitokseen jopa 10-vuotiaasta täysi-ikäistymiseen. Suljetussa ympäristössä eläminen niin pitkän ajan on kohtuutonta lapsen

sosiaalisten suhteiden ja tavanomaisen elämän toteuttamiseksi. Yhteydenpidon mahdollistamista ja sijoituksen vaikutuksia lapsen vanhempiin ja muihin läheisiin ei käsitellä riittävästi luonnoksessa. THL on todennut jo lausunnossaan poikkihallinnollisen valmisteluryhmän ehdotuksista (STM:n raportteja ja muistioita 2025), että kaikissa lastensuojelun laitospalveluissa ja lastensuojelulain mukaisissa rajoituksissa tulee varmistaa lapsen oikeus myös laitoksen ulkopuoliseen elämään. THL esittää myös, että päätös olisi määräaikainen, enintään vuoden kerrallaan, ja että alaikäraja olisi 12 vuotta. On myös mahdollista, että alle 12-vuotias sijoitetaan suljettuun palveluun vain siksi, että hän on liian nuori erityisen huolenpidon jaksolle.

Perusteluosiossa on toistuvasti ilmaistu nykytilan haasteena olevan, että lapset eivät saa riittävästi terveydenhuollon palveluita päihde- ja mielenterveysongelmiin. THL arvioi, että tällaisenaan esitys ei vahvista palveluiden saatavuutta. Ne eivät todennäköisesti lisäänty tai toteudu muutoin kuin terveydenhuoltolakia muuttamalla tai esimerkiksi keskittämisasetuksella.

THL arvioi, että erityisesti rajoitustoimenpiteiden osalta voi syntyä käytännön soveltamisongelmia. Ehdotettujen 49 §:n, 49 c §:n 3 momentin, ja 71 §:n 2-3 momentin sekä 71 §:n 5 momentin viimeisen virkkeen osalta jää epäselväksi, voiko 71 § §:n 2-3 momentin mukaisia rajoitustoimia keventää 49 §:n päätöksen ollessa voimassa. Esimerkkinä tilanne, jossa osa lapsista saa liikkua laitoksen ulkopuolella ja osa ei. Jos rajoituksia voidaan keventää, mutta niistä ei ole erillistä päätöstä, onko niiden osalta tehtävä uusi päätös, jos kevennys ei onnistu? Sosiaalityöntekijän tai asiantuntijaryhmänkään on vaikea todeta kuntoutumista, jos rajoitustoimenpiteitä ei voida keventää suljetun laitoksen aikana ennen palvelun lopettamista. THL kiinnittää huomiota myös mahdollisuuteen, että lapsi joutuu terveydenhuollon osastohoitoon palvelun aikana; miten liikkumisvapauden rajoittaminen on sinä aikana mahdollista?

Koska esitys mahdollistaa suljetun palvelun tuottamisen myös hyvinvointialueelle, toteuttaa hyvinvointialue tällöin sekä tuottajan omavalvontaa (laki sosi-aali- ja terveydenhuollon valvonnasta 27 §) että järjestäjän omavalvontaa (23 §). Näillä tulee olla selkeä ero ja se tulisi erityisesti tässä palvelussa pystyä kuvaamaan.

b) *Miten arvioitte henkilöstölle asetettujen vaatimusten riittävyyttä?*

THL kannattaa perustasoista laitoshuoltoa korkeampien vaatimusten asettamista. Terveysthuollon henkilöstön osalta on täsmennettävä, mitä ammattiryhmiä tai osaamista tarkoitetaan, koska terveydenhuollon ammattihenkilöiden joukko on laaja. Ehdotetun 49 d §:n 1 momentissa on viittaus LSL 60 §:ään, jossa täsmennetään vain sosiaalihuollon ammattihenkilöihin kohdistuvia vaatimuksia. 49 d §:ää tulisi tarkentaa esim. muotoon *Kuntouttavassa suljetussa laitospalvelussa tulee työskennellä riittävä määrä palvelun luonteen edellyttämiä terveydenhuollon ammattihenkilöitä* tai tarkentaa asiaa yksityiskohtaisissa perusteluissa. Täsmennyksen tarve koskee myös ”riittävää määrää”.

Vartijoiden osalta on viittaus lakiin yksityisistä turvallisuuspalveluista. Esimerkiksi sen 16 §:ssä on säädetty kiinniotto-oikeudesta, mikä perustuu tiettyihin rikosnimikkeisiin, joten olisi syytä tarkentaa, mitkä vartijan toimivallasta ovat mahdollisia ehdotetussa palvelussa. Lisäksi 18 §:ssä on lueteltu voimakäyttövälineitä, eikä THL pidä toivottuna kehityssuuntana, että lastensuojelulaitoksessa työskentelevällä on esillä esim. teleskooppipamppu (vrt. lain 20 §). Sitäkin voidaan tarvita, mutta sääntelyssä on syytä huomioida tarkemmin, miltä osin laki yksityisistä turvallisuuspalveluista soveltuu lapsen kuntouttamiseen tarkoitettuun palveluun ja samalla taataan lapsille kodinomainen ympäristö.

c) *Ehdotuksen mukaan asiakassuunnitelma tulisi tarkistaa vähintään neljän kuukauden välein ja sen tueksi tulisi saada asiantuntija-arvio. Miten arvioitte sääntelyä lapsen rajoittamisen tarpeellisuuden arvioimisen sekä sen sisällön ja laajuuden tarkistamisen näkökulmasta?*

On kannatettavaa, että asiakassuunnitelma on tarkistettava vähintään neljän kuukauden välein. THL korostaa ehdotetun 49 e §:n 3 momentin tärkeyttä lapsen pois siirtymisen valmistelussa. THL kuitenkin ehdottaa, että suunnittelussa on arvioitava, miten rajoitustoimia kevennetään ja puretaan hallitusti ennen täysi-ikäisyyttä. Tähän liittyen THL viittaa myös a-kohdassa lausuttuun siitä, miten sääntely tukee lapsen siirtymistä asteittain vapaampaan arkeen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden jatkumo tulee varmistaa molempien osalta, eikä vain lastensuojelun osalta.

d) *Mikä on näkemyksenne ehdotetun palvelun suhteesta erityisen huolenpidon jaksoon?*

Kts. kysymyksen 4 kohdalla lausuttu.

4. *Esitetään muutettavaksi ja selkeytettäväksi nykyistä erityisen huolenpidon sääntelyä. Ovatko ehdotukset tarkoituksenmukaisia ja toteutettavissa käytännössä?*

Kyllä

Kyllä pääosin

Ei pääosin

Ei

Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4.

”Vakavan päihde- ja rikoskierteen katkaisemisen” poistaminen sijoitusperusteita on hämmentävä, kun sitä tarkastellaan perustelujen kanssa; perustelujen mukaan erityisen huolenpidon jaksolle voisi ohjautua vakavasti itsetuhoisia lapsia; heille tulisi ensisijaisesti järjestää terveydenhuollon palvelua. Vakava päihde- ja rikoskierre olisi perustelujen mukaan kuitenkin mahdollinen peruste myös erityiselle huolenpidolle, joten epäselvyyttä todennäköisesti tulee syntymään. THL esittää, että esim. YTA-alueittain perustetut asiantuntijaryhmät arvioisivat, onko lapsella tarve suljettuun kuntouttavaan palveluun, erityisen huolenpidon jaksoon vai terveydenhuollon palveluun. Suljettuun kuntouttavaan palveluun ehdotetut moniammatilliset asiantuntijaryhmät voisivat palvella tätä tarkoitusta. Lisäksi on huomioitava perusteluosiossakin todettu tosiasia, että vaikeasti oireilevilla lapsilla on usein taustallaan neuropsykiatrisia diagnooseja tai kehitysvammaisuutta, joten on syytä arvioida myös vammaispalvelulain mukaisten palveluiden tarve.

Ehdotetun 60 b §:n 4 momentin mukaan hyvinvointialue voi irtisanoa lapsen oman sijaishuoltopaikan, mutta päätöksenteon osalta jää epäselvyys: lastensuojelulain mukaan lapsen sijaishuoltopaikan muuttamisesta päätetään 43 §:n 3 mom mukaisesti.

5. *Miten 11 luvun ehdotetut säännökset vastaavat käytännön tilanteisiin sijaishuollossa? Voidaanko niiden avulla lapsen erityistä suojelua turvata nykyistä tehokkaammin?*

62 ja 63 § Yhteydenpidon rajoittaminen ja rajoittamista koskeva päätöksenteko

Riskinä on, että yhteydenpidon rajaamisen päätös henkilöihin, joita ei voida yksilöidä, johtaa myös lapselle positiivisten suhteiden katkaisemiseen. THL esittää, että pois rajattua henkilökuntaa kuitenkin tulisi kuvailla tarkemmin, esim. paikkakunnan, toimintaympäristön tms. mukaan. THL tuo esille jo nykyisin vallitsevan epäselvyyden, tuleeko yhteydenpidon rajoittamisen lopettamisesta tehdä päätös, johon on muutoksenhakuoikeus.

64 ja 70 a § Tekninen valvonta lastensuojelulaitoksessa

Lasten hyvinvoinnin seurantaan ja järjestyksenvalvontaan ei riitä tekninen valvonta, vaan tarvitaan aikuisen aktiivista lähellä oloa ja päihtyneiden osalta myös tarvittaessa terveydenhuollon seuranta. Kaikkien käytössä olevien tilojen valvonnan osalta on huomioitava yksikössä vierailevien henkilöiden yksityiselämän suoja. Perusteluissa todetaan, ettei valvontaa saisi tehdä asiakkaan kodissa, mutta lastensuojelulaiton on lapsen koti. Siten THL näkee, että tekninen valvonta tarvitsee tarkempaa määrittelyä teknologioiden sisällöstä sekä valvonnan toteutuksesta yhteisissä tiloissa.

65 § Aineiden ja esineiden poisottaminen lastensuojelulaitoksessa

-

66 § Henkilöntarkastus

-

66 a § Henkilönkatsastus

-

67 § Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen

-

68 § Kiinnipitäminen laitoksessa

68 §:n, 68 a §:n ja 69 b §:ään sisällytetty lisäys ”lyhytaikaisesti” tulee todennäköisesti aiheuttamaan epäselvyyttä. Esimerkiksi 68 §:ään sisältyy jo edellytys, että kiinnipito on lopetettava heti, kun se ei ole enää välttämätöntä.

68 a § Kiinnipitäminen lapsen laitoksesta poistumisen estämiseksi

Niin sanottu ennakollinen kiinnipito herättää kysymyksen, mistä kiinnipitoon oikeutettu henkilö voi perustellusti epäillä lapsen olevan aikeissa luvattaan poistumiseen. Lapsen on saatava ”hermostua” ulkona, ehkä jopa juosta toiseen suuntaankin ilman, että se tulkitaan poistumiseksi laitoksen alueelta. Toisaalta lapsella on voitava olla iänmukainen vapaus poistua, jolloin keskeistä on vaaran arvioinnin perustelu. Sääntely vaatii tarkennusta.

Kiinnipitoa koskevissa perusteluissakin on todettu, että *kiinnipitäminen ei olisi sallittua ennakollisena toimenpiteenä ilman välitöntä vaaraa - - - Väkisin kiinni pitäminen vain lisää reaktiivista uhkakäyttäytymistä*. Siten THL ei pidä ehdotusta kannatettavana.

69 a § Luvatta lastensuojelulaitoksesta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

-

69 b § Lapsen kiinniotto

THL on todennut jo lausumassaan poikkihallinnollisen valmisteluryhmän ehdotuksista (STM:n raportteja ja muistioita 2025), että etsinnän ja palauttamisen suorittaisivat esim. YTA-alueittain perustetut etsintätiimit, jotka olisi koulutettu tähän tehtävään. Sillä olisi myös valmiudet tehdä kiinnipito ilman, että lapsille aiheutuu ylimääräistä haittaa ja vahinkoa. Myös

henkilöntarkastuksesta julkisella paikalla saattaa olla lapselle enemmän haittaa kuin hyötyä, jos sitä ei osata toimittaa oikein.

69 c § Kiinniotetun lapsen kuljettaminen

-

69 d § Perhekodista luvatta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen

-

69 e § Poliisin virka-apu laitoksesta ja perhekodista luvatta poissaolevan lapsen kiinniotamisessa ja kuljettamisessa

-

71 § Erityiset rajoitukset kuntouttavan suljetun laitospalvelun aikana

THL ehdottaa, että 4 b §:n 3 momenttia ja 71 §:n 3 momenttia muutetaan esim. siten, että lauseesta *lapselta otetaan pois 4 b §:n 4 momentissa tarkoitettut viestinnän mahdollistavat laitteet ja muut välineet* otetaan sana *muut* pois, koska *muut välineet* voidaan ymmärtää miksi tahansa välineeksi, joka ei liity viestintään.

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

-

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta ja täsmennettäväksi viraston nykyistä rakennetta. Vastaisivatko ehdotukset tätä tavoitetta?

Kyllä

Kyllä pääosin

Ei pääosin

Ei

Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 6.

THL esittää lakiin Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta valtion lisättäväksi uuden siirtymäsäännöksen, joka mahdollistaisi vanhan nimisen viraston sopimusten, sitoumusten ja kumppanuuksien

voimassa olon jatkamisen myös uuden viraston aloittaessa toimintansa 1.1.2026.

Yhdenmukaisuuden vuoksi THL katsoo johtokunnan osalta (3 §), että Opetushallitus (OPH) sen tulosohjausroolin mukaisesti nimittäisi koulun johtokunnan, koska johtokunnan toimiala liittyy opetustoimeen (laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta, 634/1998), eikä siten kuulu THL:n toimialaan. Lisäksi edellä viitatussa laissa viitataan johtokunnan asettajana olevan asianomainen ministeriö (2 §). Jos OPH ei aseta koulun johtokuntaa, asettaisi sen sosiaali- ja terveysministeriö tai opetus- ja kulttuuriministeriö.

Uudessa säädösesityksessä johtokunnalle on esitetty tehtäväksi nimittää johtava rehtori Valtion lastensuojelulaitoksen johtajan esittelystä (3 §). Tunnistetuista haasteista johtuen nimittämistoimivalta olisi syytä yhdenmukaistaa ja säätää siten, että myös johtavan rehtorin osalta nimittämistoimivalta olisi Valtion lastensuojelulaitoksen johtajalla (kuten muutkin johtajien virat).

Lausunnolla olevan ehdotuksen 4 §:n perustelujen mukaan pykälän ”2 momentissa säädettäisiin työjärjestyksen hyväksyjästä ja työjärjestyksen sisällöstä. Työjärjestys korvaisi nykyisen ohjesäännön, jonka hyväksyy johtokunta. Koska johtokuntaa ei jatkossa olisi, viraston johtaja toimisi työjärjestyksen hyväksyjänä.” (s. 121) Koska valtion lastensuojelulaitoksen yhteydessä toimivassa koulussa olisi kuitenkin jatkossakin johtokunta, olisi tässä hyvä täsmentää asiantilaa esimerkiksi seuraavasti: *Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työjärjestyksen hyväksyjästä ja työjärjestyksen sisällöstä. Työjärjestys korvaisi nykyisen ohjesäännön, jonka hyväksyy valtion koulukotien ja vankilan perheosaston johtokunta. Koska vastaavaa johtokuntaa ei jatkossa olisi, viraston johtaja toimisi työjärjestyksen hyväksyjänä.*

7. *Esityksen tavoitteena on vahvistaa kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen oikeutta erityiseen suojeluun. Vastaavatko ehdotukset tätä tavoitetta?*

Kyllä

Kyllä pääosin

Ei pääosin

Ei

Ei kantaa

THL katsoo, että osa ehdotuksista vastaa, mutta osalla voi olla ei-toivottuja vaikutuksia.

8. *Vapaamuotoiset huomiot koko esityksestä.*

THL esittää tässä kohdassa huomioita sosiaalihuollon tiedonhallinnan näkökulmasta:

Kuntouttava suljettu laitospalvelu:

THL ehdottaa, että kuntouttavaa suljettua laitospalvelua koskevat säännökset siirretään LSL 10 luvun loppuun sitä koskevan oman väliotsikon alle.

Tämä selkeyttäisi sijaishuoltona järjestettävien sosiaalipalvelujen kokonaisuutta,

Erityisen huolenpidon jakso:

Erityinen huolenpito on nykyisin määritelty rajoitukseksi. Nyt se ehdotetaan nimettäväksi ”erityisen huolenpidon jaksoksi” siten, että sääntely siirretään laitoshuoltoa koskevan otsikon alle. Kirjaamisen kannalta logiikka muuttuisi tällöin monella tapaa. Perusteluissa puhutaan uudesta ”sijaishuoltopalvelusta”. Tämä liittyy myös siihen, miten jakso on käytettävissä perhehoitoon sijoitetun lapsen kohdalla. Nykyisin erityinen huolenpito on laitospalvelun aikana toteutettava rajoitus, eikä rajoituspäätös vaikuta palvelupäätöksen voimaansaamiseen tai laitospalvelun toteuttamisen ajanjaksoon. Onko kyse uudesta sosiaalipalvelusta? Jos kyse on sosiaalipalvelusta, on harkittava, onko jaksosanan käyttö sosiaalipalvelun nimenä terminologisesti oikea. Lisäksi luonnoksessa ehdotetaan, että erityisen huolenpidon jaksosta tehdään päätös

enintään 90 vuorokaudeksi, ja määräaika katsotaan alkavaksi jakson tosiasiallisesta alkamisesta. Tosiasiallisen alkamisen kirjaaminen on ratkaistava erikseen määräajan seuraamisen mahdollistamiseksi. Sosiaalihuollon asiakastietomalliin sisältyy ”asiakaskertomusmerkintä sosiaalipalvelun alkamisesta”. Sitä käytetään sen todentamiseen, milloin palvelu on tosiasiallisesti aloitettu. Jos erityisen huolenpidon jakso ei kuitenkaan ole sosiaalipalvelu, tätä merkintää ei voida hyödyntää, vaan on kehitettävä erillinen ratkaisu. Sosiaalipalveluista on voimassa olevien säännösten mukaan tehtävä palvelupäätös ja rajoituksista rajoitustoimenpidepäätös. Jää epäselväksi, onko nyt tarkoituksena luoda rakenne, jossa tehdään ensin päätös laitospalvelusta, sitten siinä järjestettävästä erityisen huolenpidon jaksosta ja erilliset päätökset sen aikana toteutettavista rajoitustoimenpiteistä, vai onko tarkoitus, että laitospalvelun toteutus keskeytetään sitä koskevalla päätöksellä ja laaditaan toinen päätös erityisen huolenpidon jaksosta.

Lain voimaantulo:

Esitettävät muutokset aiheuttavat useita muutoksia sekä luokituksiin että asiakirjarakenteisiin, joissa luokituksia hyödynnetään. Erityinen huolenpito -termin muuttaminen ja se, että kyseessä ei enää olisi rajoitustoimenpide, tarkoittaa sitä, että asiakirjarakenteista ainakin päätöksiin erityisestä huolenpidosta, sen jatkamisesta ja lopettamisesta sekä kertomusmerkintään rajoitustoimenpiteestä on tehtävä muutoksia. Asiakirjarakenteet julkaistaan muutosten jälkeen ensin luonnos-, sen jälkeen testissä- ja sitten valmistilaisina. Sitten asiakastietojärjestelmien toimittajat tekevät muutokset järjestelmiin ja palvelunantajat vievät nämä muutokset käytäntöön. THL:n toimien jälkeen uusien kirjaamiskäytäntöjen aloittamiseen kuluu aikaa yleensä noin vuosi. Jos lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alussa, lain soveltaminen säädettyllä tavalla on ainakin työn dokumentoinnin osalta mahdotonta.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Anneli Pouta

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 12 pages before this page

Dokumentet inneholder 12 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 12 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 12 sider før denne side

Detta dokument innehåller 12 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende